

Datum: 26-7-2016

Reactie op Verweerschrift gemeente Loon op Zand d.d. 24-2-2016 inzake beroepschrift no 201509495/1/R3 Natuurbegraafplaats Huis ter Heide gemeente Loon op Zand

Het verweerschrift geeft ons aanleiding tot de volgende reactie

A.Onzorgvuldige voorbereiding besluitvorming.

Ad 1.

Het bestemmingsplan berust op algemene programmatische regels en niet op aanduidingen met concrete meetbare gevolgen. Dit betekent dat de wijze van uitvoering in hoge mate afhankelijk is van nader te nemen uitvoeringsbesluiten en maatregelen door de exploitant bij de uitvoering. Welke deze grotendeels naar eigen inzichten kan uitvoeren. Bijvoorbeeld door het feit dat er geen begraaflimiet geldt. Daardoor draagt deze regeling een grote mate van rechtsonzekerheid en willekeur in zich die niet toetsbaar en/of handhaafbaar is.

Dit is vergelijkbaar met een bouwplan waarbij alleen een algemene besteksomschrijving wordt gemaakt op basis van een schetsplaatje dat op de achterkant van een sigarendoosje past. En zonder harde maataanduidingen of gestelde omvangslijmieten van het bouwplan ,waarbij de vergunningverkrijger verder naar eigen inzicht invulling mag geven.

1b

Deze reactie van de gemeente bevestigt het voorgaande. Er is geen enkele limiet gesteld aan de begraafcapaciteit terwijl het evident is dat dit direct het te kappen bosareaal en bodemaantasting t.b.v. het grafrijpmaken zal beïnvloeden. En daarmee ook de wijze van bosbeheer die op de begraafactiviteit dient te worden afgestemd en daardoor dus geen optimaal natuurbeheer mogelijk maakt.

1c

Het lijkt ons duidelijk dat met derden belanghebbenden o.m. organisaties worden bedoelt die belangen behartigen van natuur en landschap zoals de onze. Deze zienswijze slaat niet op de

totstandkoming van het plan maar op de toekomstige belangenbehartiging bij de realisatie van de begraafplaats. Wanneer daarbij onaanvaardbaar grote gebiedsschade dreigt te worden toegebracht, dan is het toetsingskader zo vaag vastgesteld in dit bestemmingsplan, dat het niet mogelijk zal zijn om hiertegen succesvol tegen te kunnen optreden. Handhavingsverzoeken ter bescherming van waardevolle en kwetsbare gebiedswaarden zullen steevast door B&W worden afgewezen wegens het ontbreken van naar oppervlak plaats en betekenis meet-en controleerbare inrichtingsplannen. De bestemming natuurbegraven is zo vaag dat hierdoor een buitengewoon grote mate van realisatievrijheid wordt geboden zonder houvast voor controle en handhaving.

1d

- Het vaststellen van een begraaflimiet voor het hele geschikte terrein van ca 24 ha kan waarborgen dat hier de grafdichtheid binnen de perken blijft. Zie hiervoor ook het oordeel d.d. 28-10-2015 van de Afdeling inzake begraafplaats Maashorst (201501288/1/R3) waar maximaal 10% van het plangebied voor begraafdoeleinden mag worden gebruikt. Dit waarborgt volgens de Afdeling een lage grafdichtheid. Dit toont aan dat wel degelijk een capaciteitslimiet regeling mogelijk en gewenst is als een waarborg tegen een te hoge begraafintensiteit en dus milieuaantasting. En anders dan de gemeente stelt dwingt dit niet tot een uniformiteit per ha maar biedt dit juist een hoge mate van flexibiliteit om maatwerk te leveren afgestemd aan de feitelijke terreinomstandigheden zolang daarbij het gestelde limiet voor het totale plangebied maar niet wordt overschreden.

-De gemeente stelt nu ten onrechte alsof de begraafplaatsen alleen op *bestaande* niet bewortelde plekken in het bos zullen plaats vinden. Dan zal de begraafintensiteit inderdaad laag zijn. Doch dit verhuuld het voornemen dat het juist de bedoeling is om het bestaande bosgebied sterk uit te dunnen waardoor nieuwe boom- en *wortelvrije* plaatsen gecreëerd worden. Omdat hiervoor in het inrichtingsplan geen limieten zijn opgenomen en geen regels zijn gesteld ten aanzien het maximaal te kappen bomen naar stuks of bosoppervlak en locatie in het bestemmingsplan, kan hier op geen enkele wijze een lage begraafdichtheid in het vooruitzicht worden gesteld zoals de gemeente nu doet. In dit opzicht wordt hier juist een *carte blanche* afgegeven.

-Overigens staat het begraven in het (overblijvende bos) los van het begraven in het zestal vooraf al vaststaande te scheppen grote en kleinere kapvlakten van ca 6,3 ha. zoals opgenomen op het schetskaartje dat bij het inrichtingsplan behoort. Hier bestaat uiteraard geen belemmering meer voor het realiseren van een hoge begraafdichtheid (1 graf per 9 m² volgens opgave Natuurmonumenten) omdat hier geen fysieke en/of regelkundige belemmering bestaat.

-Het aangehaalde uit het Alterra onderzoek van 2013 is in zichzelf tegenstrijdig. Stellen dat de begraafcapaciteit er niet toe doet verdraagt zich immers niet met het standpunt om spreiding van graven in ruimte te willen hebben. Spreiding in ruimte is immers van directe invloed op de begraafdichtheid en dus capaciteit. Ten onrecht gaat de gemeente voorbij aan het in wetenschappelijk opzicht beter onderbouwde andere Alterrarapport uit 2009 dat veel kritischer is t.a.v. toegestane begraafcapaciteiten.

-De verwijzing naar de uitspraak van de Afdeling 201501288/1.R3 faalt omdat bij dit plan juist wel een harde begraaflimiet is opgenomen. Namelijk maximaal 10% van het grondgebied mag benut worden voor begraven. Overigens blijkt dat voor die 10% begraafcapaciteit nog eens 10% van het grondgebied nodig is (dus totaal 20%) voor de feitelijke inrichting van de begraafplaats t.b.v. ontsluitingswegen , paden en tussenruimte bij de graven e.d.

1 e

-De gemeente geeft geen antwoord op de zienswijze van ontbrekende geografische vastgelegde maten om de plaats en omvang van de toegestane boskap en bodembewerking te kunnen controleren en handhaven.

-In de Natuurtoets zijn niet alle effecten op de feitelijke aantasting van de natuurwaarden in beeld gebracht. Met name betreft dit de gevolgen voor de bodemaantasting annex abiotische natuurwaarden De omvangrijke bodemaantasting door het verwijderen van de wortelstelsels van de bomen is als ingrijpend negatief milieugevolg geheel over het hoofd gezien. Daardoor staat vast dat op dit majeure punt geen zorgvuldige voorbereiding heeft plaats gevonden. In zoverre voldoet dit onderzoek niet aan de wetten en regels t.a.v. de vereiste zorgvuldige voorbereiding van de plan/besluitvorming.

-Dat er wel degelijk rekening gehouden dient te worden met de schade aan de bodem door graaf activiteiten blijkt uit de Natuurtoets en het werkprotocol waar nadere eisen worden gesteld aan het grafdelven teneinde de bodemstructuur ter plaatse van de grafkuil zo min als mogelijk te verstoren. Daarmee wordt bevestigd dat verstoring van de bosbodemstructuur ongewenst is.

-Echter wordt door deze beschrijving ten onrechte het beeld opgeroepen dat het slechts om incidenteel verspreid voorkomende graven binnen bestaand bosgebied zou gaan. In werkelijkheid is de bodemverstoring veel omvangrijker omdat bij het te rooien bos t.b.v. de 6 open plekken maar ook in het kader van de bosdunning, gebiedsdekkend , de bodem wordt aangetast. Dat is onoverkomelijk omdat bij het huidige bos te weinig open ,niet met bomen begroeide/doorwortelde , plekken voorkomen om wortelvrij te kunnen begraven.

-Van een gebruikelijk omvormingsbeheer door louter dunning van het bos is geen sprake. Dit beperkt zich normaal tot bosrooiing met achterlating van de stam en wortelstronk in de bodem. De omvorming heeft nu tevens tot doel begraven mogelijk te maken. Dit begraafrijpmaken gaat gepaard met een grondige verstoring van het bodemprofiel tot aanzienlijke diepte en daaraan verbonden abiotische natuurwaarden.

-Hoe dan ook is het huidige standpunt van de gemeente dat een nader onderzoek naar eventuele gevolgen van de aan de bodem verbonden natuurwaarden niet nodig is uitsluitend gebaseerd op de foute aanname in de Natuurtoets dat het alleen om de bodemwaarden t.p.v. een te delven grafkuil buiten bestaande boomwortels gaat . Let wel ,hierbij wordt dan uitgegaan van het behoud van de omringende boombegroeiing. Die sneuvelen nu echter in grote getale om de beoogde begraafcapaci-

teit te kunnen halen. En in dat kader worden de bodemwaarden t.b.v. het begraafrijpmaken over een groot gebied vernietigd.

-De aangehaalde ,in het verleden reeds plaats gevonden hebbende bodemverstoring is beperkt gebleven. Dit blijkt o.m. uit de AHN kaart die een gebiedsdekkende gevarieerde geomorfologische structuur laat zien. Het kenmerk van een ingrijpende bodemverstoring is egalisatie van het microreliëf waardoor een meer uniforme vlakligging van het maaiveld ontstaat. Dat kan uit de AHN kaart dus niet worden afgeleid.

De genoemde veenontginning heeft zich nooit dieper uitgestrekt dan het onderliggende vroegere maaiveld. En het plagsteken beperkt zich normaal tot het afvoeren van de heidestruik met intactlating van de wortels t.b.v. de recuperatie en voorkoming van stuifzandvorming. Maar ook afplaggen en bosaanplant beperkt zich tot de top laag waarbij de diepere grondlagen intact blijven.

Begraven en begraafrijpmaken strekt zich wel uit tot de diepere grondlagen met vernieling van het typerende natuurlijk grondprofiel. Daardoor worden de natuurlijke groeiplaats kenmerken vernietigd met de daaraan verbonden natuurwaarden.

- Dat pas bij de uitvoering inrichtingstekeningen kunnen worden gemaakt is ongeloofwaardig omdat het zo belangrijke microreliëf al in kaart is gebracht en de bostypen per sector zijn geïnventariseerd en beschreven. Het inventariseren van boomsoort met groeiplaats heeft waarschijnlijk al plaats gevonden omdat bij Natuurmonumenten al langer plannen bestaan voor bosvorming waarbij kennis van het bestaande bos/bomenbestand onontbeerlijk is .Mocht dit echter niet het geval zijn dan had die bos/boom verkenning heel goed in het kader van dit plan kunnen plaats vinden gelet op de ruime voorbereidingstijd.

1f.

Er komt nog steeds geen sluitende verklaring van de plotselinge grondwaterdaling van de GHG met 50 cm. Dat sluit een even zo plotseling herstel dus niet uit. In ieder geval is op termijn een grondwaterverhoging/herstel te verwachten van zijde van het waterschap zoals dat uit hun waterprogramma kan worden afgeleid. Omdat herhaalde verzoeken aan Natuurmonumenten om nadere opheldering over deze kwestie hebben opgeleverd, hebben wij na het nodige zoekwerk een deskundige gevonden om deze kwestie nader voor ons te bestuderen. Zijn rapport is hier **als bijlage 1** toegevoegd. Zijn conclusie is dat bij de interpretatie van peilbuisgegevens vergissingen zijn begaan waardoor de GHG veel hoger ligt dan waar in het inrichtingsplan van wordt uitgegaan. Daardoor zou de begraafplaats niet aan de wettelijke eisen van minimale aan te houden begraafdiepte kunnen voldoen.

Ad 2

-De waardenbeschrijving van het inrichtingsplan kent een opmerkelijk hiaat waar de abiotische natuurwaarden nauwelijks een waardering krijgen als basisdrager van alle natuurwaarden. Dientengevolge wordt de aantasting ervan ook niet als een zwaarwegend negatief milieugevolg beschreven. Bovendien wordt het begraafrijpmaken over een groot oppervlak als milieuwaardenverlies volkomen over het hoofd gezien.

En inrichtingsplan met zulk een majeur onderzoeks- en waarderingsgebrek kan alleen om die reden nooit een betrouwbare grondslag voor een bewezen natuurvriendelijk plan vormen.

-Het Inrichtings-en beheersplan omvat slechts een algemeen uitvoeringsprogramma. Omdat het terrein een grote mate van diversiteit kent in zijn geomorfologische structuur en begroeiing zal steeds maatwerk geleverd dienen te worden dat afwijkt van de gemiddelden uit het uitvoeringsprogramma. Niemand kan daarom op grond van dat programma nu overzien hoe het feitelijke eindresultaat zal uitpakken. Dat sluit uit dat een reëel beeld van de gevolgen voor natuur-en landschap kan worden geschetst en beoordeeld.

-Bovendien heeft de belanghebbende exploitant alle vrijheid om naar eigen inzicht te oordelen wat hij al dan niet waardevol acht. Dit is in strijd met de te scheppen rechtszekerheid. Daarom was het onmogelijk voor de gemeenteraad om de werkelijke milieugevolgen van het plan evenwichtig te kunnen afwegen. Dit gebrek aan werkelijk inzicht in de milieugevolgen van het plan had de raad kunnen wegnemen door, zoals wij verzocht hadden te doen, alsnog een uitgewerkt inrichtingsplan te eisen. Hetgeen echter is nagelaten .

-De stelling van de gemeente dat het er allemaal beter van wordt omdat dat dit de *bedoeling* is van het plan, berust louter op een *wensbeeld* en niet op een aantoonbaar hard, controleerbaar en handhaafbaar plan.

-Het valt niet goed in te zien waarom de exploitant niet op voorhand op basis van een gedetailleerde terreinverkenning kan aangeven waar precies gekapt gaat worden en waar concreet begraven wordt en dat wel gaat doen als het tot uitvoering komt.

Dit kan alleen maar verklaard worden door het gegeven dat eerst het gebied naar begraafbehoefte wordt ingericht en dat dan pas die gemaakte keuzes in een plan worden vastgelegd. De uitvoering volgt hier niet een plan maar het plan volgt de uitvoering. Daarom is hier feitelijk geen sprake van een plan in de gebruikelijke zin des woords omdat dit juist van te voren een te bereiken eindbeeld vast legt en zo ook controleerbaar maakt.

-Het ontbreken van een concreet uitgewerkt plan is in strijd met goede ruimtelijke ordening omdat deze juist gebaseerd is op het beginsel dat vooraf de nodige rechtszekerheid wordt geschapen van wat gedurende de looptijd van een bestemmingsplan aan concrete ontwikkelingen is toegestaan.

2b

-De Natuurtoets kan niet de echte gevolgen van het reguliere toekomstige natuurbeheer beoordeeld hebben omdat voorbij gegaan is aan het feit dat in dat kader bosverdunding plaats vindt die gecombineerd wordt voor begraafdoeleinden. Het daarvoor noodzakelijke wortelvrij maken van de bosbodem is funest voor het natuurlijke bodemprofiel. Bovendien is door gebrek aan een concreet inrichtingsplan op begraafniveau, vooraf niet te zeggen waar en in welke mate die bosdunding zal plaats vinden. Dit gemiste lange termijn effect is dus wel degelijk een werkelijk manco van de natuurtoets.

-De gemeente meent dat het slechts gaat om overtreding van wetten en regels van de hogere overheden die toezien op bescherming van de natuur. Daarbij wordt ten onrechte voorbij gegaan aan de eigen gestelde regelgeving zoals die vervat zij in de bestemming 'Bos'. In tegenstelling dat de overheidsregels zijn deze wel afgestemd op de schaal en betekenis op het gemeentelijk vlak.

-De stelling van gemeente dat op de langere termijn wordt aangesloten op regulier natuurbeheer bevestigt impliciet dat tijdens de planrealisatie geen sprake is van regulier natuurbeheer. Dat kan ook niet omdat het natuurbeheer tevens en vooral wordt afgestemd op de realisatie en beheer als begraafplaats.

-De stelling van de gemeente bij natuurbegraven alle regels gehanteerd worden die er op toezien dat flora en fauna geen nadelige effecten zullen ondervinden bevestigt de blinde vlek van de gemeente van de gevolgen voor de abiotische natuurwaarden. Die nieuwe flora en fauna is per definitie niet meer als natuurlijk te beschouwen als de natuurwaarde van de ondergrond eerst vernietigd worden voor het begraafrijpmaken van de bodem.

2c.

Ad 1:

-De gemeente geeft geen juiste weergave van de door ons genoemde bodemverstoring. Het gaat niet alleen om de toplaag maar juist ook om de verstoring van het bodemprofiel tot grotere diepte van enkele meters.

-Abusievelijk meent de gemeente verder dat abiotische natuurwaarden alleen van betekenis zijn indien ze expliciet in een wet of beleidsplan van de hogere overheden genoemd worden. De betekenis van de abiotische natuurwaarden is echter dat ze drager zijn van alle flora en fauna en dus integraal onderdeel uitmaken van de aanwezige natuurwaarden. Ze behoren tot de essentie van de basiswaarde van elke ruimte in ons land.

Dat in het Natuurnetwerk Nederland naast die basiskwaliteit nog eens extra aandacht schenkt aan uitzonderlijke bodemkundige elementen en deze niet voor het plangebied worden genoemd, doet niets af aan de betekenis voor de basiskwaliteit. Bij het Natuurnetwerk Nederland gaat het om het behoud van *algemene natuurkwaliteit*. Dat in de uitwerking van het Natuurbeleidsplan 2016 van de provincie voor Huis ter Heide niets specifiek aangeeft wat betreft bodem en geologie zegt niets. Een algemene basis natuurkwaliteit betreft per definitie niets specifiek. Daarom kan uit het Natuurbeleidsplan niet afgeleid worden dat hier geen algemene natuurkwaliteit in het geding is, meer in het bijzonder de abiotische natuurwaarden.

Dat blijkt ook uit het gegeven dat in het Natuurnetwerk wel degelijk ook aandacht gevraagd voor bescherming van de *bodem* in algemene zin. Dat kan niet anders begrepen worden dan dat bescherming van de waarden verbonden aan die bodem wordt nagestreefd. Dit sluit aardig aan bij de bestemmingsdoeleinden dienaangaande. In zoverre dekken beide plannen elkaar. De opvatting van de gemeente dat het Natuurnetwerk van geen betekenis is voor de door ons aan de kaak gestelde ontbrekende bodembescherming is dus niet juist.

Deze misvatting heeft er waarschijnlijk toe bijgedragen dat de gemeente ook weinig gewicht heeft toegekend aan de eigen gestelde regelgeving zoals die vervat zij in de bestemming 'Bos'. In het bijzonder waar deze betrekking heeft natuurwaarden van de bodem. Terwijl nota bene juist wel zijn afgestemd op de schaal en betekenis op het gemeentelijk vlak.

Het is onomstreden dat het hier bos met natuurwaarden betreft (zie bestemmingsdoeleinden) Omdat de abiotische natuurwaarden van de bodem hiervoor de basis van vormen, kan er geen twijfel over bestaan dat de in **Artikel 3 Bos** onder **d aangewezen bestemming tot behoud en herstel van de ecologische en natuurwaarden** ook betrekking hebben op de abiotische natuurwaarden die aan de bodem verbonden zijn.

Dit blijkt ook uit **Artikel 1 Begrippen** onder **1.29 ecologische waarden en kenmerken:aanwezige en potentiële waarden,gebaseerd op de beoogde natuurkwaliteit voor het gebied,waartoe behoren de natuurdoelen en natuurkwaliteit,geomorfologische processen,de waterhuishouding,de kwaliteit van de bodem,water en lucht,rust,de mate van stilte,donkerte en openheid,de landschapsstructuur en de beleveningswaarde.**

Abiotische natuurwaarden worden gevormd door: waterregiem, bodemstructuur en geomorfologie die alle drie bij ecologische waarden en kenmerken worden genoemd.

Zie verder bij:

1.41 natuurwaarden:waarden in verband met de aanwezigheid van bijzondere planten,dieren en leefgemeenschappen in onderlinge samenhang en in samenhang met hun leefomgeving (biotoop) en welke verband houden met zaken als verscheidenheid/zeldzaamheid,natuurlijkheid/ongestoordheid en kenmerkendheid voor het gebied

De natuurlijkheid van waarden wordt in de eerste plaats bepaald door de bodemcondities die kenmerkend zijn voor een gebied omdat ze dragers vormen de flora en fauna. Naarmate de bodem minder door ingrepen verstoord is en wordt, neemt de natuurlijkheid ervan toe.

Uit het voortgaande vloeit voort dat de waarden van de bodem behouden danwel hersteld dienen te worden

Daarom dient het verlies van de natuurlijkheid/ongestoordheid zwaar mee te wegen bij de beoordeling van de negatieve milieueffecten als gevolg van het begraafrijp maken van de bosbodem. Zowel in de voorziene open plekken van de beginfase van de planrealisatie alsook bij de daarop volgende 'normale bosonderhoud' cq bosomvorming waarbij nieuwe ruimte begraafrijp wordt gemaakt.

En dat is nu achterwege gebleven waardoor geen sprake is geweest van een zorgvuldige voorbereiding van het plan/raadsbesluit.

-Een werkelijke soortenbescherming bij de voor begraving geschikt gemaakte delen van het bosgebied is uitgesloten omdat de soorten alleen behouden kunnen blijven indien de bodemcondities intact

zullen blijven. En dat is om eerder genoemde redenen dus uitgesloten. Gelet om de grote omvang van bodemverstoring ,die in de Natuurtoets is genegeerd, is een reële soortenbescherming voor het gehele betrokken bosterrein zeer twijfelachtig.

-Bovendien houdt de huidige soortenbescherming geen rekening met de potentiële natuurontwikkelingswaarden. De huidige waargenomen waarden van flora en fauna dragen qua voorkomen een groot toevalligheidsgehalte dat van jaar tot jaar kan verschillen door wijze van beheer en natuurlijke fluctuaties .Een broedplaats verhuizing van de ene bosdeel naar het andere kan de beschermingszone rond een beschermde vogelsoort drastisch van plaats doen wijzigen. Daarom dient de potentiële habitat van de soorten als een samenhangend geheel worden beschermd. En juist die gewenste samenhang wordt nu door de grote boskap en bodemverstoring letterlijk grondig vernield.

Ad2.

Het gaat nu niet primair om de effecten op de Natura 2000 gebieden maar juist wel op de directe interne gevolgen binnen het plangebied zelf.

Ad 3.

Bij het Natuurnetwerk Nederland gaat het om het behoud van algemene natuurkwaliteit. Dat in de uitwerking van het Natuurbeleidsplan 2016 van de provincie voor Huis ter Heide niets specifiek aangeeft wat betreft bodem en geologie zegt niets. Een algemene basis natuurkwaliteit betreft per definitie niets specifiek. Daarom kan uit het Natuurbeleidsplan niet afgeleid worden dat hier geen algemene natuurkwaliteit in het geding is, meer in het bijzonder de abiotische natuurwaarden. Bovendien wordt in het Natuurnetwerk wel degelijk ook aandacht gevraagd voor bescherming van de *bodem*. Dat kan niet anders begrepen worden dan als bescherming van de waarden verbonden aan die bodem. Dit sluit aardig aan bij de bestemmingsdoeleinden. In zoverre dekken beide plannen elkaar.

In zoverre voldoet het nu voorliggende plan niet aan dit beschermingsvoornemen gelet op de mogelijk gemaakte grondige vernieling van de bodemstructuur.

2d

De gemeente bevestigt dat de Boswet niet ter zake doet inzake schade aan de aan de bodem verbonden natuurwaarden. Daarom kan het nieuwe bos niet als compensatie daarvoor gelden zoals de plantoelichting lijkt te suggereren.

2^e Gemeente bevestigt dat de boskap niet beperkt blijft tot de 6,5 ha die op het planschetsje staan aan-gegeven voor nieuwe heidevorming. Dat die overige boskap onder de noemer van bosvorming plaats vindt doet er niets aan af aan het feit dat het tot een substantiële vermindering van het bos-areaal zal voeren. Er wordt niet weersproken dat die extra bosrooiing ca 6,2 ha zal omvatten die volgens onze berekening noodzakelijk is om de gewenste grafproductie , volgens verkregen informatie van Natuurmonumenten, te kunnen realiseren. Er valt niet goed in te zien waarom dit bosverlies niet onder de compensatieverplichting van de Boswet zou moeten vallen.

2f.

Ad 3

-Anders dan de gemeente meent is de noodzakelijke kwestie van de geplande ingrepen in dit bosgebied wel degelijk relevant omdat ze met een wezenlijke aantasting en substantieel verlies van bodemkundige natuurwaarden gepaard gaan. Natuurwaarden die niet compensabel zijn. Dat verlies is dus definitief. Daar moet dus een zwaar maatschappelijk belang tegenover kunnen staan waarvoor geen redelijk alternatief gevonden kan worden om zulk een negatief milieugevolg te kunnen billijken. Daarvan is echter niet gebleken.

-Er kan ernstig betwijfeld worden of de wens tot natuurbegraven als een zwaarwegend maatschappelijk belang kan worden aangemerkt. Bovendien is hier in strikte zin geen sprake van natuurbegraven omdat de allereerste voorwaarde daarvoor, een natuurlijke bodem, niet meer voorhanden is. Begraven vindt in dit plan in door menselijk toedoen grondig vernielde bodemstructuur plaats en doet daardoor elke illusie van respect en harmonie voor de natuur teniet waarmee de branche zich zo graag afficheert.

-Daarnaast zijn er voldoende alternatieven zowel naar aard van het te benutten terrein alsook de ligging van bestaande 'natuur' begraafplaatsen in Midden-Brabant. Natuurmonumenten bezit voldoende landbouwpercelen in de regio om deze eventueel om te vormen tot begraafplaatsen met al dan niet een boskarakter. Deze vorm van natuurbouw geeft ook een veel positievere impact omdat het nieuwe waarden schept waar het huidige plan juist bestaande natuurwaarden aantast.

-Dat binnen het normale bosbeheer geen bosomvorming zou plaats kunnen vinden, zo daar ook werkelijk reden toe zou bestaan, is niet aangetoond. De bosomvorming bestaat immers voornamelijk uit boomdunning en is een van de goedkoopste en makkelijkst uit te voeren maatregelen. De opruimkosten zijn zeer beperkt omdat veel stamhout kan blijven liggen als voedingsbodem voor allerlei organismen die bijdragen tot verrijking van de biotoop.

Tegenover een feitelijk beperkt kostenbelang staat wel een definitief verlies van onvervangbare bodemwaarden. Ook aan de toegevoegde waarde voor de gemeente komt weinig belang toe omdat deze vorm van begraven regionale behoeften beoogt te faciliteren en dus per definitie niet gemeentegebonden is.

3b

In de overwegingen van de gemeente worden de verwachte te realiseren winsten noodzakelijk geacht voor de planuitvoering en waaraan men een goede ruimtelijke ordening toedicht in het belang van de gemeente. Dan is het wel degelijk relevant dat die plankosten überhaupt niet gemaakt hoeven worden wegens een ontbrekende noodzaak.

3c -Dat de huidige kwaliteit van het bosgebied matig is, ligt niet zo zeer aan de bosstructuur zelf als wel aan de externe belasting door emissies van verkeer, industrie en vooral ook de bio-industrie en niet te vergeten de bodemverdroging door het aftappen van het bodemwater voorraad voor diverse

doeleinden. En juist deze oorzaken worden op geen enkele manier weggenomen in het plan. Zolang deze fundamentele milieubelasting op het bosgebied niet worden aangepakt zijn alle andere maatregelen zoals nu voorzien slechts lapmiddelen die geen structurele oplossing bieden. Merkwaardig is ook dat Natuurmonumenten alleen deze beperkte bosenclave wil verbeteren niet het veel grotere omringende areaal.

-Toename van de beoogde diversiteit in het gebied mist zijn doel nu die diversiteit geënt is op kunstmatig veranderde bodemcondities waardoor aan de basislaag de vereiste natuurlijkheidswaarde voor alle gebiedskenmerkende flora en fauna ontbreekt.

3d

De conclusie in de Natuurtoets dat verstoringseffecten door de begraafplaats gering zullen zijn, berust op een onderzoeksblunder door het feitelijke verlies van de abiotische natuurwaarden niet te hebben mee laten tellen.

3e

-Dat de begraafplaats ondergeschikt is aan de natuurfunctie is niet geloofwaardig te maken nu de feiten iets heel anders vertellen. Namelijk het rücksichtslos en in ruime mate opofferen van de natuurlijke bosbodem met als doel het opschroeven van de begraafcapaciteit tbv winstmaximalisatie.

-Dat met het plan aan een provinciale ambitie tot diversiteitverhoging van natuurtypen wordt toegekomen lijkt op het eerste gezicht mooi. Doch de wijze waarop dit nu wordt gerealiseerd middels bodemvernietiging past niet in het provinciale beleid omdat juist daarin bodembescherming een hoge prioriteit krijgt. En met reden daar het de bedoeling is dat die diversiteit geënt is op het natuurlijke bodemtype en daaraan inherente unieke streek- en plaatsgebonden kenmerken.

Daarentegen gaat het in het onderhavige plan in werkelijkheid dus om een schijnverbetering wegens het ontbreken van natuurlijke bodemcondities ter plaatse van de beoogde natuurontwikkeling. En dit kan onmogelijk als een positief milieugevolg worden gezien zoals de gemeente nu meent.

3f

Anders dan de gemeente meent worden bestaande waarden van het bos wel degelijk onherstelbaar aangetast door grootschalige aantasting van de bosbodem. Deze fundamentele aantasting van de basis van het bos sluit ten enen male een echte volwaardige natuurontwikkeling uit.

B Wetmatigheid aspecten / manco's in de regelgeving.

1 Natuurbegraven en wortelvrijmaken

Uit de gemeentelijke reactie blijkt een diepgaand onbegrip over de aard van natuurwaarden. Dit is in dit plan vooral gericht op de flora en fauna en niet op het meer fundamentele aspect van de basis

daarvan; de abiotische natuurwaarden van de bodem als; waterregiem, bodemstructuur en geomorfologie.

-Er wordt niet ingegaan op de door gestelde noodzaak tot het wortelvrij maken van de bosbodem en daardoor structurele beschadiging van het bodemprofiel.

2 Bestemmingsregels

2a (ad a)

-De gegeven bestemming 'Bos' heeft betrekking op het bestaande bos. Dit wil men kennelijk in zijn huidige vorm behouden. Dit geldt ook voor het behoud van de bestaande landschappelijke waarden zoals die nu aan het bosgebied verbonden zijn. Het herstel en/of ontwikkeling van de landschappelijke, ecologische, natuur-en cultuurhistorische waarden hoeft dit niet in de weg te staan omdat heel goed uitvoerbaar is binnen de context van bosbehoud. Dat dit zich dan beperken moet tot de typische kenmerken van een bosbiotoop is eigen aan de keuze tot bosbehoud en maakt de daaraan verbonden natuurwaarden ook niet minder van betekenis.

-Gelet op de ingrijpende gevolgen van de beoogde *bosomvorming* die al gauw 50% bosaantasting met zich mee zal brengen wegens de dubbelbestemming van begraafplaats, had zulk een bestemmingsdoeleind expliciet in de doeleindenomschrijving moeten worden opgenomen. Nu dit niet het geval is laat de gekozen bestemming 'Bos' geen ruimte voor eliminatie van grote delen ervan zoals nu dreigt te gebeuren.

2b (ad h)

-Het begrip 'bos' staat voor een dicht met opgaande bomen beplante ruimte. In dit geval wordt met 'bos' het bestaande gebiedsdekkende bos van Huis ter Heide bedoelt omdat de bestemming daar specifiek op is afgestemd. De toevoeging bij *Artikel 3, lid a* "...en bijbehorende groeiplaats " geeft de plaatsgebondenheid aan: het gaat om bosbehoud ter plekke waar dit nu groeit.

-Bij de beoogde bosomvorming wordt op grote schaal de huidige groeiplaats van het bos geschonden. Nu geen bestemmingsdoeleind is opgenomen die het schending van de groeiplaatsbescherming tbv van bosomvorming toestaat is deze activiteit feitelijk niet toegestaan.

-Dit maakt aannemelijk dat met "specifieke vorm van bos-natuurbegraafplaats " wel degelijk het begraven in bestaand bos wordt bedoelt. Dat men in een spagaat terecht komt door bosbehoud met *intensief* begraven te willen combineren is een weeffout van de gekozen bestemmingsregeling.

-De Natuurtoets toont ,anders dan de gemeente het nu stelt,helemaal niet aan dat natuurbegraven samen kan gaan met bos. Het bos is nagenoeg gebiedsdekkend verworteld. En daar mag dus niet begraven worden. Alleen door boom en wortelverwijdering kan een geschikte begraafconditie verkregen worden. En dat gaat nu eenmaal altijd gepaard met eliminatie van bos-groeiplaats en is de strijdigheid met groeiplaatsbehoud van het bos een onomkoobaar feit.

3.Omgevingsvergunning.

3a

Het inrichtings en beheerplan is niet maatgevend voor de interpretatie van de regelgeving. Alleen het criterium of een bosgroeiplaats aantasting als natuur-en landschapontwikkeling kan worden aangemerkt is bepalend. Aangezien er geen goede rechtszekere formulering bestaat wat hieronder dient te worden volstaan en niets maatvast is vastgelegd in een meet-en controleerbaar boomkapplan, is controle en handhaving uitgesloten en kan de beheerder dus ongehinderd zijn gang gaan.

Ditzelfde geldt voor het aangevoerde reguliere bosbeheer waarvoor eveneens geen objectief toetsingsinstrument is geschapen. In beide gevallen ontbreekt de vereiste rechtszekere regeling.

3c

-De gemeente stelt dat natuurbegraven goed samengaat met behoud en de ontwikkeling van waarden zoals opgenomen in de bestemmingsomschrijving. Dat is alleen al niet terecht waar de doeleind tot het behoud van de bosgroeiplaats bij grote delen van het bosgebied wordt geschonden. Er bestaat juist een sterk belangencontrast tussen behoud bosgroeiplaats en natuurbegraven. Ze sluiten elkaar gewoon uit. Zowel bij de geplande te creëren open vlakten alsook binnen het overblijvende bos.

-Er bestaat een discrepantie bij de uitvoering van de behoudsdoelstellingen van bos en groeiplaats en die van de natuurbegraafplaats. Zo maakt *Artikel 3.5.1 werken en werkzaamheden punt e*, het rooien van bos, natuur-en landschapselementen en opgaand houtgewas wel vergunningsplichtig, om de belangen van het bosbehoud veilig te kunnen stellen. Dit ligt dus geheel in de lijn van de zekerheids-schepping dat inderdaad conform de bestemmingsdoeleind zal worden uitgevoerd.

-Het valt niet in te zien waarom bij de uitvoering van de bestemmingsdoeleind 'natuurbegraafplaats niet dezelfde zekerheidschepping, middels een vergunningsplichtigheid, zou moeten gelden ten einde eveneens te kunnen toetsen of ook daar bij de uitvoering de bestemmingsdoeleind werkelijk wordt gerespecteerd.

De bepaling *3.5.2 Uitzonderingen punt d*, die verwijst naar de in acht te nemen doeleinden zoals beschreven in het inrichtings-en beheerplan kan die noodzaak niet wegnemen omdat alleen in het kader van een toetsing van het uitvoeringsplan t.b.v. de omgevingsvergunning het nakomen van de bestemmingsdoeleind kan worden vastgesteld en later ook kan worden gecontroleerd.

Door deze gemaakte uitzondering van het uitvoeringsverbod zonder vergunning kan dus geen feitelijke effectieve invloed op de wijze van uitvoering van de bestemmingsdoeleind natuurbegraven meer worden uitgeoefend en wordt dus de facto de bestemmingsregeling van art 3 Bos overruled.

En dat kan o.i. nooit de bedoeling van de omgevingsvergunningenregeling zijn.